

ΕΠΤΑ ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Σεπτέμβριος 2007)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΕΜΛΗΣ

Η δημιουργία ενός ανεξάρτητου, χειραφετημένου από τα Δημόσια Έργα, Υπουργείου Περιβάλλοντος αποτελεί αίτημα των καιρών. Το Υπουργείο αυτό πρέπει να έχει επιτελικό, συντονιστικό ρόλο και να αναβαθμισθεί σε Υπουργείο Περιβαλλοντικής Αειφορίας στο οποίο θα εκχωρηθούν αρμοδιότητες και από άλλα Υπουργεία, λ.χ. Μεταφορών, Γεωργίας και Ανάπτυξης.

Οι λόγοι που επιβάλλουν τη σύστασή του είναι ενδεικτικά οι εξής:

1. Η ανάδειξη των κλιματικών αλλαγών σε κυρίαρχο θέμα απειλής του πλανήτη. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός θεωρεί την καταπολέμησή τους αιχμή του δόρατος της πολιτικής της Κυβέρνησης, ζήτημα στο οποίο όλα τα πολιτικά κόμματα συμφωνούν.

2. Η υποχρέωση και η ανάγκη πλήρους εφαρμογής και επιβολής της περιβαλλοντικής πολιτικής και του περιβαλλοντικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα. Πέρα από την προστιθέμενη αξία για το περιβάλλον και για την ποιότητα ζωής, θα αποτρέψει την επιβολή προστίμων (λ.χ. Κουρουπητός, χωματερές) και τις εμπλοκές στις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις. Παράλληλα, θα συμβάλει στην ανάπτυξη και διαμόρφωση «περιβαλλοντικής διπλωματίας», σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ, ειδικά στο χώρο της Βαλκανικής, του Ευξείνου Πόντου και της Ανατολικής Μεσογείου, αξιοποιώντας τα σχετικά προγράμματα διασυνοριακής περιβαλλοντικής συνεργασίας.

3. Η ύπαρξη ειδικού Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (όχι όμως Υπουργείου Δημοσίων Έργων), το οποίο θεσπίζει την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΚ, η οποία σήμερα αριθμεί πάνω από τριακόσια δεσμευτικά νομοθετήματα.

4. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας των περιβαλλοντικών θεμάτων και η ανάγκη

ύπαρξης υψηλού επιπέδου τεχνογνωσίας, τόσο σε περιβαλλοντικά όσο και σε ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα. Το περιβαλλοντικό δίκαιο περιλαμβάνει και διεθνείς συμβάσεις, όπως λ.χ. το Πρωτόκολλο του Κιότο, που απαιτούν γνώση των διεθνών fora και διαπραγματευτική ικανότητα αλλά και βαθιά γνώση του αντικειμένου. Οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, η ποιότητα των υδάτων, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η τρύπα του όζοντος, τα οικιακά και τα επικίνδυνα απόβλητα και κυρίως οι κλιματικές αλλαγές αποτελούν υπερ-εξειδικευμένα θέματα και απαιτούν απασχόληση πλήρους χρόνου. Η λογική ότι «τα δημόσια έργα έχουν τα λεφτά» που μπορούν να υπηρετήσουν καλύτερα το περιβάλλον και ότι τα μεγάλα έργα γίνονται πιο «φιλικά προς το περιβάλλον» έχει καταρριφθεί και, σε κάθε περίπτωση, το περιβάλλον δεν νοείται ως πάρεργο κάποιου άλλου χαρτοφυλακίου.

5. Η αποκέντρωση των περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων στους Δήμους οι οποίοι διαχειρίζονται τα στερεά και τα υγρά απόβλητα, το πόσιμο νερό και σε πολλές περιπτώσεις τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000. Το ΥΠΕΧΩΔΕ εστιάζεται κυρίως σε έργα πανελλαδικής εμβέλειας, όπως λ.χ. η ΠΑΘΕ, η Εγνατία, το Μετρό κ.ο.κ., δεν έχει όμως τους εξειδικευμένους ανθρώπινους πόρους ούτε την «πολυτέλεια» να στηρίζει την αυτοδιοίκηση και να την υποβοηθά στο περιβαλλοντικό της έργο. Αποτέλεσμα είναι ότι η χώρα συχνά καταδικάζεται για παραβιάσεις, λ.χ. Κουρουπητός, που έγιναν σε αυτοδιοικητικό επίπεδο λόγω της «αποχής» του ΥΠΕΧΩΔΕ από το επίπεδο αυτό.

6. Με τις πρόσφατες πυρκαγιές, το Υπουργείο Περιβάλλοντος -που μπορεί να λειτουργήσει και ως Υπουργείο πολιτικής προστασίας (σημειωτέων ότι η ΓΔ Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καλύπτει και τα θέματα πολιτικής προστασίας)- θα αναδείξει το περιβάλλον σε κυρίαρχο θέμα, θα ευαισθητοποιήσει τους πολίτες ως μοχλούς περιβαλλοντικής πολιτικής και θα αποδείξει ότι περιβάλλον και ποιότητα ζωής είναι αλληλένδετα. Άλλωστε, οι προσδοκίες της κοινής γνώμης για την αποκατάσταση των ζημιών από τις πυρκαγιές και την ανάκαμψη και προστασία του περιβάλλοντος είναι υψηλές. Μόνο ένας «έγκυρος και ευαισθητοποιημένος συνομιλητής», όπως ένα νέο ΥΠΠΕ, μπορεί να τις ικανοποιήσει.

7. Η καλύτερη απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων για το περιβάλλον που έχει χαμηλή απορροφητικότητα λόγω όλων των εγγενών δυσχερειών που προαναφέρθηκαν. Στο πλαίσιο του νέου Υπουργείου θα μπορούσε να συσταθεί και μια

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysis.org.gr>

εταιρία «Περιβάλλον Α.Ε.» για να διαχειρίζεται τα κοινοτικά κονδύλια των περιβαλλοντικών υποδομών και να υποβοηθά την αυτοδιοίκηση στην κατάρτιση μελετών και έγκυρων προτάσεων και στην έγκαιρη και αποτελεσματική απορρόφηση και διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων.